

› *Historie van de landelijke digitale openbare bibliotheek*

De landelijke digitale openbare bibliotheek biedt toegang tot de collectie e-books en luisterboeken via www.onlinebibliotheek.nl en www.jeugdbibliotheek.nl. Hiermee vervult de digitale bibliotheek de publieke taken van de openbare bibliotheken in het digitale domein. De landelijke digitale openbare bibliotheek is onderdeel van de Nationale Digitale Bibliotheek, die de taken van de KB omvat in de domeinen wetenschap (wetenschappelijke licenties), erfgoed en openbare bibliotheken.

Een landelijke digitale infrastructuur

In 2010 begon Stichting Bibliotheek.nl (BNL) aan de bouw van een landelijke digitale infrastructuur waarop alle bibliotheken aangesloten kunnen worden. Deze infrastructuur biedt een plaats aan verschillende [basisdiensten](#) zoals de Nationale Bibliotheek Catalogus (NBC+) en het [e-bookplatform](#). Met de inwerkingtreding van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) in 2015 ging de stichting BNL op in de Koninklijke Bibliotheek (KB, 2016).

+ Wat staat er in de wet over de digitale bibliotheek?

De KB is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van de landelijke digitale openbare bibliotheek. In de [Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen](#) (Wsob, artikel 17, lid 1) zijn de digitale taken van de KB benoemd:

- › Het ontwikkelen en beheren van de landelijke digitale infrastructuur;
- › Het beheren en van context voorzien van de digitale collectie in samenhang met de digitale collectie van de KB vanuit haar wetenschappelijke taken op grond van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- › Het vaststellen van een reglement voor de toegang tot rechtendragende digitale content;
- › Het bereiken van verschillende doelgroepen;
- › Het samenwerken met andere publieke aanbieders van digitale collecties, zoals Europeana en Digitaal Erfgoed Nederland.

De digitale Bibliotheek

[De digitale Bibliotheek](#) is het portal voor informatie over de bibliotheek, de landelijke catalogus en toegang tot e-books en de LuisterBieb. Van 2014 tot 2017 was Bibliotheek.nl het enige kanaal voor het lenen van e-books. In 2017 hebben de e-books en luisterboeken [een eigen platform](#) gekregen. Bibliotheek.nl bleef bestaan om het gezamenlijke aanbod van bibliotheken te tonen, verwijzend naar zowel online als lokale collecties en informatie (KB, 2018a).

De online Bibliotheek

Vanaf 19 juni 2017 werd [de online Bibliotheek](#) de nieuwe plek voor het lenen van e-books van de bibliotheek. De online Bibliotheek biedt toegang tot het complete aanbod e-books en

luisterboeken. Bij de start van het e-bookplatform konden leden kiezen uit ruim 5.000 titels, in 2017 groeide de collectie naar ruim 18.000 titels. In de beginjaren steeg het aantal uitleningen met groeipercentages van 96% (2015) en 76% (2016) (KB, 2018a).

Delpher en DBNL

In samenwerking met de universiteitsbibliotheken werd in november 2013 [Delpher](#) gelanceerd. Een online dienst waar miljoenen gedigitaliseerde pagina's uit Nederlandse boeken, kranten en tijdschriften full-tekst doorzoekbaar zijn. Daarnaast is de KB samen met de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en de Taalunie verantwoordelijk voor de [Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren](#) (DBNL), een digitale collectie van grotendeels rechtenvrije teksten die behoren tot het Nederlandstalige erfgoed van de vroegste tijd tot heden. Alle teksten op DBNL zijn gratis toegankelijk en downloadbaar. Naast een grote collectie literaire teksten, naslagwerken en biografieën bevat DBNL audio- en videofragmenten. De website wordt jaarlijks zo'n 4 miljoen keer geraadpleegd (KB, 2018a).

eBooks eregalerij

De [eBooks eregalerij](#) was in 2011 een van de eerste projecten van bibliotheken voor het uitlenen van e-books. De eregalerij bevat een selectie van meesterwerken van schrijvers uit Het Pantheon, de permanente tentoonstelling in het Literatuurmuseum met hoogtepunten uit 1.000 jaar Nederlandstalige literatuur (Stichting Bibliotheek.nl, 2012).

Jeugdbibliotheek en Leesplein

Bijna twintig jaar lang vonden bezoekers op [Leesplein](#) informatie over kinder- en jeugdboeken, over lezen, leesbevordering, leesplezier en leesvaardigheid. Halverwege 2018 heeft de KB Leesplein opgeheven. Sinds 1 juli 2018 wordt Leesplein niet meer aangevuld en sinds 1 oktober 2018 is de website volledig offline. Informatie over kinder- en jeugdliteratuur is sindsdien te vinden op [Jeugdbibliotheek.nl](#), informatie voor ouders van kinderen tot 6 jaar op de website van [BoekStart](#), en voor professionals op [BoekStartpro](#) en [de Bibliotheek op school](#) (KB, 2019).

Lezen voor de lijst

[Lezen voor de lijst](#) ondersteunt docenten bij het fictie- en literatuuronderwijs in het voortgezet onderwijs en helpt leerlingen bij hun keuze uit het boekenaanbod op basis van zes leesniveaus. In april 2017 heeft de Koninklijke Bibliotheek de site overgenomen van de Rijksuniversiteit Groningen. In 2018 is de informatie uit het leerlingendeel van Lezen voor de lijst verplaatst naar jeugdbibliotheek, bij de doelgroepen 12-15 jaar en 15-18 jaar (KB, 2018b).

Bronnen

- › Koninklijke Bibliotheek (KB) [2016]. *Jaarverslag 2015*.
- › Koninklijke Bibliotheek (KB) [2018a]. *Jaarverslag 2017*.
- › Koninklijke Bibliotheek (KB) [2018b]. *Lezen voor de lijst verandert per 1 augustus*. Geraadpleegd op 12-10-2018.
- › Koninklijke Bibliotheek (KB) [2019]. *Jaarverslag 2018*.
- › Stichting Bibliotheek.nl - BNL (2011). *Jaarverslag 2010*.
- › Stichting Bibliotheek.nl - BNL (2012). *Jaarverslag 2011*.